Ч. 148 (12.514). Львів, неділя 6. липня 1930. Postowa oplata zaplacona ryczaltem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Четвертьрічно	15·00 „
Піврічно	27·50 „
Річно	55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 довар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

„Історичного дня".

(Від нашого кореспондента.)

Льондон, 1. липня 1930.

I.

Про що говорити з чужинцем, якого ви вже звиш 10 років не бачили і котрого ви стрінули припадково в галі того великого льондонського готелю, куди ви зайшли на післяобідову каву? Полковник британської армії С. грав був певну ролю в британській місії у Франції часу мирової конференції, і в тій своїй ролі займався був подекуди й галицькою й загально українською справою. Одначе воно було — тоді. А сьогодні? Далекі йому ті справи, а натомість коли його, як англійського громадянина і болить за щось голова, то не за Галичину, ні за Польщу, ні за Україну: валиться-ж на англійську голову в наших днях така навала важких труднощів, внутрішніх і зверхніх, які ставлять просто під знаком питання всю будуччину В. Британії, — що силкуватися зацікавити його ще й нашими болячками — завдання невдячне, можна сказати безнадійне. Все таки, з чемности, питається він вашого брата про наші домашні мізерії: коротко зясовуєте йому, що воно таке велика Польща, під яку нас кинула т. зв. доля, натякаєте на грядучі можливости, чи то пак неминучости з того кінця Европи, тай — зміняєте тему розмови. Бо земляки, там на місці, у Львові, чи Дрогобичі, ляки чи підозрівають, яка воно прикра (і упокоряюча) панщина — плакати на свою біду і ще силкуватися зворушити бідою цією сторонніх, у яких і своїх власних бід по вуха. Зводите отже розмову на питання ближчі вашому розмовникові — тай зрештою і вам самим посередньо бодай — не байдужі.

— Щож, сьогодні т. зв. історичний день: кінець окупації надренських окраїн побідженої Німеччини — кажете — і додаєте півжартом:

— Вас це не зворушує, що сьогодні знято останній британський прапор в окупованій области?

II.

Полковник махнув рукою:

— Чому-б воно мало мене зворушувати? Ми англійці вже давно стали на тому, що військова окупація Надренщини пережилася, і що треба її залишити. Сам помисл тієї окупації не був нічим іншим, як плодом воєнної ненависти й горячки, якій зрештою, признаюся, свого часу і я був піддав. Горячка минулася, то й до чого ця окупація?

— Вам, значить, тепер і до Німеччини цілої байдуже? Ваші очі звернені тепер виключно на ваші імперські справи?

— Так, і не так. Певна річ, нам наша соціяльна кріза і наші взаємини з домініями сьогодні без порівнання важніші від усіх европейських питань, серед них і від німецьких. А все таки я не сказав би, що справа Надренщини і взагалі німецькі справи нам таки вже зовсім байдужі.

— Думаєте про ті міліярдові репараційні гроші, які вам винна Німеччина?

— Навіть не про ці гроші. Ми платимо Америці значно більші гроші ніж одержуємо від Німеччини. І нехай нам Америка „упустить" увесь наш довг, або частину його, то ми радо зречемося німецьких репарацій. Та Америка не збирається попускати нам у чому-небудь. А ми й прохати в неї милости не станемо...

Енергійним видувом цигаретового диму підчеркує наш британець своє невдоволення Америкою, або бодай свою скупеньку симпатію до тієї країни...

III.

— А з військового боку вам ренські питання зовсім нецікаві?

— Якто: зовсім нецікаві? Не зовсім нецікаві, але наша цікавість тепер чисто теоретична, неактуальна.

— ?

— Для нас важне не те, чиї війська стоять над горішнім і середнім Реном, німецькі чи французькі. Ось така напр. альзаська справа не варта для нас костей одного нашого гренадієра. Тільки уста Рену, тобто долішній Рен, нас цікавить. Ми не можемо погодитися з думкою, щоби там стала твердою ногою котрась з великих мілітарних потуг, будь вона німецька чи французька. Нехай там собі сидять дрібні невтральні держави, Голяндія, Бельгія чи що собі хочете. Але ні Німеччина, ні Франція. Воно вже дуже сумно, що Кале і весь той беріг Ляманшу не в наших руках, та годі. Одначе ми не позволимо ніколи, щоби французькі гарнізони, французькі чи німецькі усадовилися над долішнім Реном і відти мали розкриту браму на наїзд Англії. Ні, доволі нам Кале! Нехай би німці були залишили Бельгію в супокою тай билися з французами, де їм любо над середнім чи горішнім Реном, то миб і не були вдавалися у війну з ними.

— Навіть ізза німецької фльотової конкуренції — ні?

Полковник хвилинку, але тільки коротеньку хвилинку, завагався, і після того — але таки не дуже то твердо — відповідає:

— Ні, мабуть ні.

„Мабуть".

В. П.

З львівської міської ради.

Промова сен. Децикевича на засіданні Львівської Міської Ради 2. липня 1930.

(Докінчення.)

Вертаю до справи бюджету. По думці президента міста цьогорічний бюджет має бути підданий т. зв. компресії. Вибрано вже навіть референта для цеї компресії. На мою думку компресія не може йти задалеко, бо виключене є понехати всякі інвестиції, навпаки: дальше ведення інвестицій є необхідне, щоби усунути небезпеку побільшення скількости безробітних. Далі потреба безумовно покінчити усі роботи та будови, які вже розпочаті, а зокрема необхідно будувати далі мешкальні доми для бездомних та для примусово з помешкань усунених, взагалі для убогих. Під тим оглядом президія міста не може відступити від політики попередньої управи, бо цього вимагає суспільний обовязок громади.

Перейду тепер до начеркнення нашого становища супроти міської управи. Час урядування давньої президії міста і давньої Міської Ради був для українського населення одним з найсумніших часів, часом, де ми зазнавали лише пониження і кривди. Признаюсь цілком щиро, що усунення давньої управи в серпні 1927 р. приняли ми з почуванням справжньої пільги. Покликані до прибічної ради ми поставилися до нової міської управи річево та не без надії на зміну курсу у відношенні до нас. Тій надії дав я вислів на першому засіданні прибічної ради, закликаючи ком. Стшелецького, щоби положив край трактуванню українців як горожан навіть не другої, але третьої кляси. П. Стшелецькі виявив у тім напрямі досить доброї волі. Також на ком. Надольського не приходиться нарікати, хоча йому, як львовянинові, багато трудніше визволитися від ворожої українцям ментальности цього міста. Але прибічна рада не сповнила своїх обовязків супроти нас, дарма, що ми працювали для добра міста й усіх його мешканців. Пригадую тут, що мого мовного внесення з лютого 1928 р. недопущено навіть до комісійних нарад, що покривджено нас при виборі управи міської Каси Ощадности, що відкинено наші внесення за субвенції для Українського Театру і Національного Музею. Не зважаючи на те, ми ставилися до всіх міських справ ділово й річево. Також у новій Міській Раді будемо, як досі працювати для добра міста і всіх його мешканців, маючи при цьому слушний огляд перш за все на потреби українського населення.

Під тим оглядом домагаємося, щоби в найкоротшому часі були переведені вибори до Міської Ради на основі новочасних виборчих законів. Скількість українських представників у Міській Раді, визначена урядом, цілком не відповідає подійсній силі українського населення у місті Львові, лише вибори можуть нам дати репрезентацію у відповідній скількості. Дальше домагаємося, щоби наше мовне внесення, яке ми зголосили минулого тижня у Міській Раді, було в короткому часі полагоджене згідно з нашими бажаннями. Наші купці й ремісники не мають до цеї пори жадної участи в міських доставах. Треба усунути це покривдження, при роздаванні достав для міста повинні бути узгляднені українські фірми нарівні з польськими та жидівськими. Від кількох років українські культурні, освітні та добродійні установи одержують від міста скромні субвенції, але ті субвенції не стоять у ніякому відношенні до того, що одержують польські або жидівські установи. Зокрема наші домагання у справі субвенції для Українського Театру та Національного Музею повинні бути полагоджені позитивно. Надіюсь, що Міська Рада схоче під тим оглядом справити очевидну похибку, яку поповнила прибічна рада. Бажаємо далі поправи адміністрації. Зачуваю, що міські службовики поводяться часто нечемно супроти сторін. Такого поведення не можна терпіти. Хто не має настільки здоровля, щоби запанувати над своїми нервами, не надається до публичної служби і треба його усунути. Зокрема маю тут на думці також деяких службовиків міських електричних трамваїв, яких разить українське слово, вискazане до них у трамваях. Бували навіть уже дуже погані авантюри з того приводу. Є річ просто нечувана, щоби службовик, який побирає платню з міської каси, поважився оказувати в так некультурно свою погорду для української мови і міг так забуватися щодо своїх службових обовязків. За такого роду промахами будемо пильно стежити та будемо домагатися, щоби винні були строго покарані. Поправи вимагає урядування технічного виділу магістрату. На протязі останнього року дійшли до мого відома аж три випадки, в яких магістрат відмовив будівельного консенсу без правної підстави так, що воєвідський уряд був приневолений ці безправні рішення знести. Є це правдивий дивогляд, щоби магістрат у добі безробіття і мешканевої нужди робив неузасаднені перешкоди проти будування домів. Від референта цеї справи віцепрезидента міста Кольбушовського очікуємо радикальної зміни цих відносин. Вкінці мусимо домагатися, щоби українців принимано до міської служби нарівні з поляками й жидами. Сьогодні скількість міських

службовників, що належать до української народности, є незвичайно мала. Українців принціпово до служби не приймається, а часто лучаються випадки, що нижчі урядники, які всеж таки мають деякий вплив на роздавання посад, а не мають достаточного дипльоматичного хисту, з повним брутальним цинізмом роблять приняття до служби залежним від зміни обряду. Цього роду ганебні поступки будемо піддавати під прилюдний суд і домагатися строгого покарання. Хочемо вірити, що президент і віцепрезиденти з такими ганебними практиками не погоджуються і надіємося, що новій управі міста удасться піднести адміністрацію на рівень культурного світу.

Заворушення в Одесі.

З Льондону подають, що в Одесі вибухли поважні голодові заворушення. Безробітні та їх діти і жінки зібрались у велику товпу та машеруючи вулицями міста несли таблиці з написами: „Ми голодуємо!“ Одна група безробітних несла портрет Леніна та вінок із кропиви із написом: „Це одиноке, що ми маємо до відження“. Поліція розганяла демонстрантів, які кинулись на поліціянтів, поранили їх та роззброїли, потім ограбили 3 склади хліба.

Жінка Леніна проти Рикова.

Підчас останнього конгресу комуністичної партії жінка Леніна Крупська промовляла про культурно-освітню роботу в СРСР. Учасники конгресу, знаючи, що Крупська свого часу була в конфлікті з комуністичною партією, домагались, щоби вона виявила своє становище до Сталіна і до Рикова та Томського. Тоді Крупська заявила, що вона осуджує роботу Рикова та не солідаризується з його опозиційним становищем. Публика кілька раз переривала промову жінки Леніна голосними криками.

Ювилей Ужгородської „Просвіти“.

Уже перед кількома днями була в „Ділі“ замітка про те, що дня 29. червня ц. р. буде Ужгородська „Просвіта“ обходити десятиліття свого істнування. Програма, як звичайно при таких нагодах, богата; одною точкою мав бути похід учасників з прапорами до памятника президента республики Масарика, щоби там зложити вінці у доказ пошани для цього великого чоловіка.

Дивне диво сталося. Місцева влада дала дозвіл на повну програму свята, натомісць міністерство вн. справ заборонило похід. Не вділяла нічого інтервенція посла Гусная. Як говорять, впливи аграріїв, котрі своїми інформаціями впровадили в блуд центральну владу, досягли свого. Вони, як опікуни русофільства на Закарпатті, мали подавати як причину потреби заборони можливість нарушення спокою мертвим русофільським кодлом. Хоч як несподівано прийшов повищий заказ і викликав зрозуміле обурення, а проте не було випадку, де могла би інтервеніювати поліція. Це тільки доказ великої дисципліни мас, що послухом впорядчикам і ювилейному комітетові виявили велику моральну силу, що пронизувала ціле свято.

Ціле свято превеличаве. Уже в навечеріє можна було бачити по залізничих стаціях і в самому Ужгороді богато людей з ювилейними відзнаками на блакитно-жовтому тлі. Сам день свята зібрав кілька тисяч учасників (начислювали 5 до 6 тисяч), що прибули з цілого Закарпаття, від найдальше висуненої на схід Гуцульщини до осель Пряшівщини, що тепер є у звязку з Словаччиною.

Церква і площа перед церквою, де відбувалася Служба Божа, виповнені ущерть народом. Шістьдесять три прапори маяли у церкві. Службу правив Преосв. о. Гебей, гарну принагідну проповідь виголосив о. Ларь Василь. Найприкріший момент свята — це перехід учасників з церкви до парку, де мали відбутися ювилейні збори. Поліція розділювала учасників, щоби вони, борони Боже, не збилися в більшу масу, або щоби не перейшли припадково серединою міста. Ріжними далекими бічними вуличками спливали струмки, потоки, та річки людей і коло 11-ої год. виповнили одну частину парку. Тут на трибуні складено всі прапори, а на столі промовців уставлено меґафон, щоби кожний учасник міг добре чути все, що говориться.

Усе в найвищому захопленні. Ще якийсь час коментують заборону походу, але коли отворено Збори, вся увага прикована до них: Повитання представників влади й делеґатів ріжних товариств, між ними на першому місці мене, як делеґата львівської „Просвіти“, далі читання письменних привітів і телеґрам. Оплескам нема кінця. Чи це згадка про президента республики, чи про делеґатів, чи вкінці сам зміст промов і привітів — усе те створювало атмосферу захоплення, якої не доводиться так часто бачити, або переживати. Видно з усього, що тут зібралася свідома сила народу, що знає, хто він є та який шлях його правильного розвитку. Одно незаперечене: повна свідомість національна і повне відчуття національної едности. І коли ця свідома сила виявляла не тільки пошану до установ влади, які матеріяльно й морально підтримують чисту народність, але й любов до осіб, що цей рух розуміють (головно особу Масарика), чулося дуже добре й сильно, що це не відіграна комедія, але живлова потреба. Бо цiж самі приявні вміли находити дуже поважну й рішучу форму протесту проти затій, які хотіли би підтримувати неясність або навіть повне затемнення національної свідомости. А коли один з речників, місцевих діячів, ствердив національну культурну єдність українського народу, здавалося, що навіть земля, дерева, вся природа звязалася з учасниками в одно ціле, що закріплювало повищі слова.

У часі цілого свята — переходив я думками все те, що колинебудь говорено чи писано про нашого „зраненого брата“ ще в мадярських обіймах. Ціла скаля від „Покиньте надію“ до сильного і вірного голосу: „Майте надію“. І всі діячі, що пробували будити т. зв. Угорську Україну, переходили перед моїми очима. А рівночасно бачу обох братів Бращайків, Волошина, Гаджеґу, Желтвая, Яцка, Ревая, Гусная, Бігарійого, Невицьку Клемпутів, Гренджу-Донського інтеліґентів і селян, священиків і світських і богато-богато інших, і безліку молоді і чую, що сподівання проти надії, що мати надію і віру, тільки одно правильне, все інше нездо-

Д-Р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ,
доц. Ягайл. Унів.

З ґеографічно-етноґрафічного Зїзду.

Місто Дубровнік (Раґуза). — Значіння моря. — Спліт. — Переполовлена Река (Фюме). — Любляна.

Впливи минувшини бачиш усюди. В першій мірі тип старого, скупченого, збитого міста. Центр старого міста лежить у вузенькій долині, де колись був морський канал, а нині є головна комунікаційна артерія, — вулиця Короля Петра. Від неї виходять реґулярно під прямим кутом вулиці, котрі кінчаються мурами, що замикають місто з усіх сторін. Але які ці вулиці! Виходять вони стрімко на узбіччя долини і тому заміені на сходові вулиці, широкі на 2 м., лише тісно забудовані старими високими каменицями. Часами протилежні камениці получені між собою ґалерійками, часами можна побачити на них цікаві різьби і малюнки. Не менше цікаві високі і широкі мури, головно їх південна частина, яка опадає стрімко до моря і звідки далекий, нічим не прислонений вигляд на Ядран. За мурами ростуть сади на місці засипаних ровів твердині, а ще дальше нові дільниці з широкими вулицями серед городів і скель. Такий є менше більше тип і інших дальматійських міст. Треба ще сказати, що аматор старинного мистецтва й архітектури знайде тут для себе багато цінного й гідного уваги матеріялу.

Дубровнік і його околиця є може найбільше відвідуваною частиною Дальматії. Літники рекрутуються головним чином з німців і чехів і тому і написи в тих мовах усюди — поруч з хорватськими. Але чехи перебувають тут також як власники багатьох підприємств. Велика скількість готелів, санаторій, навіть крамниць є в руках чехів, котрі сюди кермують свою промислову і торговельну експанзію і, покликуючись на союз з Югославією, уважають, що „ваше море є і наше море“. Югославія воліє бачити у себе промисл, капітал і підприємство радше чеське ніж яке інше, з політичних оглядів. Зрозуміння ваги моря в Югославії велике і природне: це, — як і в нас — одинока трівка природна границя та „вікно в світ“. Нічого дивного, що пластуни називають себе „Ядранською сторожею“, а десь, — чи не в Мостарі, — я бачив на стіні малюнок пластуна з рушницею в руках, що зза надморської скелі виглядає пильно заморського неприятеля. Якого, — це ясно!

Найбільше значіння з усіх портів має місто Спліт, яке є заразом і найбільшим містом побережа. Своє значіння воно завдячує центральному положенню, полученню залізницею з Беоґрадом (Білгородом) і найбільшому з усіх портів запіллю. Нічого дивного, що за 9 літ (1920—1929) населення зросло з 25.000 на 40.000, а загальний тонаж порту виносив в 1925 р. 7.5 міл. тон (Дубровнік і Сушак лише по 2, Шібенік 1.6). Фізіономія міста подібна до Дубровніка. Находимо й тут і старе місто, оточене мурами і довкола нові дільниці, одначе найцікавіша палата цісаря Діоклеціяна. У віддалі 6 км. від нинішнього міста находилося римське місто Солін, котрого імпозантні руїни ще й до нині можна оглядати. Побіч нього над морем побудував Діоклеціян, що походив з цих околиць, свою відому палату, до котрої вхід вів з моря; просто з корабля цісар висідав на сходи палати. З часом на місці палати розбудувалося нове місто з типовими вузенькими вулицями, високими будівлями, а матеріял, з якого воно побудоване, це останки палати Діоклеціяна. Деякі частини камениць просто збудовані з отої палати, а останки давньої архітектури прямо вліплені в нинішні доми.

Зі Спліту до Любляни, куди вибрався конґрес, можна дістатися або залізницею, або кораблем. Для нас вибрано морську дорогу серед лябіринту чудових дальматійських островів. Висідаємо в Сушаку. Це давніше передмістя Реки (Фюме), тепер окреме місто, бо спір за це місто між Італією та Югославією покінчився тим, що місто остало при Італії, а більша частина порту при Югославії. Границю значить маленький потічок і високий мур, що переходить просто серединою міста.

Сумно прощатися з морем. Здається кожний учасник конґресу сказав Ядранові лише „до побачення“. Останній етап подорожі до Любляни і з неї до Загребу менше цікавий, бо менше еґзотичний. Знова переїзджаємо Крас, але він у північній частині Динарських Альп не такий суворий: більше тут лісів селищ і то типу середньоевропейського, бо тут не сягали ні турецькі ні італійські впливи. Підгіря Динарських Альп має багату, рільничу культуру завдяки грубій верстві доброго й урожайного ґрунту, а Красові явища видні так, як і в нас, на півд.-сх. частині Поділля, у печерах, часами анормальній гідрографії та невеликих і плитких западинах над давніми печерами.

Любляна, столиця словінців, положена у стіп Альп, є одинокою словянською альпейською землею. І Словенія і зах. Хорватія є країною з давною зах.-европейською культурою, які не ріжняться під культурним оглядом від сусідніх країв, заселених німцями. В першій мірі словенці і їх країна пригадують цілком своїм культурним типом альпейських німців, а їх столиця Любляна не ріжниться від більшого австрійського міста. Словінці є найменшим з трьох державних народів Югославії: їх кругло 1 міліон в Югославії та чверть міліона в Італії. Маленький нарід, втиснений між великі сусідні народи німецький і італійський, є вдоволений з свого положення у великій Югославії і югословянська державна думка находить у нього сильний відгук. І тому також з новим централістичним поділом держави на „бановини“ найліпше ще вийшли словінці, бо „бановина Сави“ покривається точно з їх національною територією, чого не зроблено у відношенні до хорватів. Зрештою і справді цей найменший (по лужицьких сербах) словянський нарід може бути вповні вдоволений. На його території лише його мова є державною, саме тепер повстав словінський університет, розбудувався музей, а цілий нарід віддається інтензивній праці, головно в господарській ділянці.

Коли хто був у Любляні, мусів побачити й Альпи. І хоч ми не мали часу, повезено нас в гори до місцевости Блед з гарним озером тої самої назви, де є відоме альпейське літнисько, в якому в літі перебуває рідня югославянського короля. Звідти глядимо на альпейські верхи: на півночі Караванки, від заходу масив Тріґляву — майже 3.000 м. високий.

(Продовження буде.)

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

рове, хоробливе, мертве. Але надія і віра потребують не слів, а праці, і ви слухаєте рефератів, звідомлень і цілого ходу Зборів з найбільшою напругою. Як колись „Просвіта" у Львові стала матірю всіх українських установ Галичини, так ви свідком, як лоно Ужгородської „Просвіти" творить чим раз більше нових життєвих форм нації, і вагітне ще багатьома сподіваннями. Тому у привіті молоді так любо звеніло слово: **матуся**, яким названо „Просвіту". Напередодні свята — повстало нове товариство: Народні курси, що перебрало на себе ведення установи, завдатки якій дала „Просвіта"

Дуже миле закінчення свята — ще один доказ живучости течії. Це в місцевому театрі симпатичний родинний вечір у 25-ліття письменської діяльности **Ірени Невицької**, що проживає і працює в Пряшеві. Витання, квіти, теплі слова, особливо голови Союзу українських письменників Прикарпаття о. Желтвая, ніжна відповідь Ювилятки, поява на сцені аматорів з Ясеня в гарних гуцульських строях — прегарно кінчили велике культурне свято.

Усі-усі раді! Гарним виявом радощів була забава з танцями, в котрій взяла участь уся молодь без ріжниці, студентська і селянська.

Я брав участь у цілому святі. Моя поява, промова, принагідні розмови приняті тепло й щиро. Так і видно: одна родина — один нарід!

Враження із великого обходу передав делегат також у своїй розмові з президентом Закарпаття д-ром Розсипалем, відношення якого до свята і до культурних змагань „Просвіти" треба з признанням зазначити.

Мих. Галущинський.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими значками.

За ревізію договорів.

З Льондону подають, що 68 послів англійської палати послів звернулось до Мекдональда з домаганням підняти на засіданні Союза Народів у вересні питання про конечність ревізії договорів щодо національних меншин в Европі. В окремому письмі до Мекдональда ці посли гостро критикують меншостеву політику новоповсталих держав супроти національних меншин та заявляють, що польській державі, як одну з умов відновлення її незалежности поставлено — гварантію повних прав для національних меншин. Далі говориться, що минулого року Союз Народів дістав 42 скарги від національних меншин, а розглянув тільки 2 скарги і то не вирішив. В цьому письмі англійські посли називають Польщу і Чехословаччину „любимцями Союза Народів".

Барбюс на чорній листі.

(АТЕ). „Базелер Нац. Цтґ." оголосила вийімки з т. зв. „чорної листи" фашистівської поліції. Є там названа людей, що не можуть переступити італійського кордону. Крім італійських горожан на листі є два німці та відомий австрійський соціяліст. посол д-р Адлер і французький письменник Анрі Барбюс.

Більшовики віддають доми англійцям.

„Вр. Альг. Цтґ." повідомляє з Льондону, що завдяки старанням англ. уряду уряд СРСР видав розпорядок, на основі якого м. доми в СРСР мають бути віддані бувш. власникам, коли вони є англ. горожанами, під умовиною, що платитимуть податки та відновлять доми на власні кошти.

Протибільшовицький рух у Фінляндії.

У далекій Фінляндії ідуть тепер дуже цікаві події, які змінюють внутрішнє політичне обличчя цієї держави та своїм характером викликують теж зацікавлення цілого закордону. Є це на широку мірку поставлений протибільшовицький рух, який примушує владу до активної боротьби з комуністичними впливами й агітацією. Цей рух заініціювала патріотична молодь, а найшов він великий відгук серед селянства. Під напором цього руху, який приняв такі розміри, що грозив насильним державним переворотом, уступив дотеперішній уряд, а місію створення кабінету отримав 70-літній сенатор Свінгувуд, перший президент фінляндської республики після відірвання її від Росії в 1917 році. В дні отримання цієї місії Свінгувуд став предметом комуністичного замаху: один із комуністичних послів стріляв до нього, але замісць нього вбив поліціянта. Цей атентат безумовно ще збільшить протикомуністичні настрої і вплинить соймові приняти закон про охорону республики і про деякі пресові обмеження — звернені вістрям проти більшовиків. Президент Реляндер заявився теж приклонником нового руху. Покликання до нового кабінету лідера того руху Кусулова і залишення у кабінеті дотеперішнього міністра закордонних справ, б. фінл. посла у Варшаві, Прокопе, свідчить недвозначно про остаточну побіду протибільшовицьких настроїв у Фінляндії. Тому теж радянська преса надзвичайно занепокоєна ними і піднімає великий галас, вбачає у фінляндських подіях новий акт підготовки „міжнародньої контрреволюції" до походу проти Рад. Союзу.

Значіння подій у Фінляндії може стати ще більше, коли вони найдуть відгук і в інших балтійських державах, де так само зростають протибільшовицькі настрої.

З життя наших установ.

Дня 15. червня п. р. відбулись у кімнатах Товариства IV. річні загальні збори **„Союза українських власників реальностей" у Львові.** Зборами проводив голова радник **Ілля Кокорудз**, секретарював п. **Михайло Климкевич**. Звіт із діяльности здавав секретар **Стах Ігнат**. Виділ відбув протягом року 7 засідань. З важніших справ, які Виділ полагоджував, це справа продовження умови між власниками і дозорцями, щоби власник не міг без причини викинути дозорця з камениці і справа протизаконного і кривдячого запровадження водомірів. Відпоручники Союзу засідають постійно як асесори в розємчій комісії при Інспектораті Праці, в уряді для справ найму, в судах праці і в апеляційнім суді, а всі важніші анкети й наради, скликувані міродатними кругами в справах, звязаних з посіданням реальностей, відбуваються завжди при участи, відпоручників Союзу. Члени товариства находили все як письменну, так і устну пораду та оборону у випадках потреби, а збірні меморіяли та представлення до ріжних властей найшли у них відповідне зрозуміння. Союз числив 143 членів, а всіх власників реальностей українців є у Львові понад 500.

Касовий звіт здав п. **Лаврів Стах.** На добродійні цілі ухвалено 400 зол., а то: на Р. Школу, на будову шпиталю і на дів. ремісничу бурсу по 100 зол., на пластову домівку і „Просвіту" по 50 зол.

На рік 1930/31 вибрано слідуючий Виділ: голова: Ілля Кокорудз, Виділові: д-р Евин Филип, Булик Богдан, д-р Терлецький Михайло, д-р Заяць Юліян, Ігнат Стах, Говиковичева Марія, Лаврів Стах, інж. Манастирський Вит., інж. Мудрак Юліян, Кабаровський Володимир, Лунь Петро; заступники Вид.: Глинчак Іван, Кліщ Михайло, Гринюкова Олена, Кривокульський Андрій.

Принято через аклямацію почетним членом Союзу Ексцеленцію Митроп. Шептицького з нагоди ювилею за його великі заслуги для українського народу.

Мих. Климкевич, секретар.

Боротьба з розпустою в Японії.

В останніх днях червня в місті Осака відбувся конгрес „Союза для боротьби з розпустою" в Японії. Як відомо, досі в Японії істнують доми розпусти і торгівля живим товаром т. зв. „фоші вара". В цілій Японії є тепер ще 49.000 „інсасін" то є продажних молодих дівчат, які живуть в домах розпусти. На згаданому конгресі ухвалено розпочати боротьбу проти цеї явної торгівлі живим товаром, а Союз Народів творить окрему комісію для досліджування цього сумного явища. Відомий мільонер Рокфелер жертвує великі суми грошей на боротьбу з розпустою в Японії.

Відгуки дня.

ЩИРІСТЬ.

Буває нераз, що знудиться розмова на буденні теми і тоді якже любо пофільософувати трохи, хочби ти не мав ніодного семестра фільософії.

Сиділи ми недавно в двійку з одним моїм приятелем і — перебалакавши годину на ріжні можливі й неможливі теми — звернули розмову на щирість.

— Щирість, брате, то фальшивий гріш. Ніколи не поплачує! — говорив мій приятель.

— Чому!? Адже без щирости не булоб загалом добра на світі!

— Неправда. Без щирости світ так само добре обійдеться, як без Ліги Націй, чи іншої мамалиги. Щирість це видумка тих, які не вміють брехати, або рятунок для тих, які не вміють... бути нещирими. Вона є причиною неодного лиха на землі і колиб її чорт забрав з землі, то всім булоб ліпше на світі.

— Не вірю!

— Не віриш? А ти сам?! Чи тобі твоя щирість у фейлетонах богато помогла?

— Ну... це правда. Але життя, то не малий фейлетон.

— Майже. Зрештою часопис життя має помішаний склад: вступна стаття дуже часто надається на малий фейлетон і навпаки: малий фейлетон дуже часто надається на вступну статтю.

— Приклад з малими фейлетонами, то ще не все. В інших ділянках життя, або іншим людям щирість напевно поплачує.

— Наприклад?

— Скажім подружа!...

— Ха-ха-ха! Подружа !— щирість!.. Приятелю! Коли би приноровлювати щирість у подружім житті, то щасливих подруж булоб ще менше як є, а розводів більше як банкроцтв у Польщі... Скажи мені, чи чоловік признається жінці скільки програв у карти?

— Рідко.

— А чи жінка признається чоловікові до подружої зради?

— Ніколи.

— А чи обидвоє признаються перед кимсь третім, що вчора побилися?

— Не думаю.

— А бачиш! Те саме є і в інших ділянках... Чи директор признається коли, що має час?

— Ні!

— Чи урядник признається, що бере хабарі?

— Ні!

— Чи учитель признається перед учнями, що він квадратовий осел?

— Ні!

— Чи поет признається, що він не ходить тому до парні, бо досить пріє над кожним римом?

— Ні!

— Чи маляр признається, що морські пейсажі робив у Куликові?

— Ні!

— Чи панна признається перед шлюбом...

— Чекай-чекай! Ти зовсім куди інакше заїхав. Я не говорю про щирість, яка шкодить!

— Кожна щирість шкодить! У дипльоматії шкодить, у подружі шкодить, в уряді шкодить, всюди шкодить.

— А в товариськім житті?

— Більше, як де! Послухай: Мій один товариш мав панну. Поводилася з ним як з подертим черевиком. Врешті було йому вже того за богато і він кинув її. Прийшов до мене жалуватися. А я, не мав іншої роботи, і по щирости, як самому собі: „Иди дурний! Добре, що вкінці прийшов до розуму. Та малпа тебе нібито любила, а я сам бачив її кілька разів у парку з іншими!"... Правда щиро!?

— Щиро!

— Не тільки щиро, але згідно з фактичним станом. А ти знаєш, що вийшло?! За два дні він захорував також на щирість, покаявся, розповів панні мої слова і тепер обидвоє собак на мене вішають.

— Можна бути, брате, щирим, але не в житті! — кінчив свою розмову?!

— А де?!

Мій приятель підніс до гори руку і показав пальцем на небо.

Там, на темносинім тлі, ясним сріблом виблискувався місяць.

Галактіон Чіпка.

Маневри червоної фльоти.

З Одеси пишуть, що червона фльота закінчила на Чорному Морі свої двотижневі маневри. В той-же самий час над берегом Чорного Моря відбувались маневри червоної піхоти. Командант червоної фльоти на Чорному Морі Вікторов вислав XVI. комуністичному конгресові звідомлення, в якому запевнює, що червона фльота готова боронити Чорного Моря і радянських кордонів від нападу імперіялістів.

Косів і Косівщина.

I.

Поезія і проза. — Хруніяда. — Сель-робівський терор і експерименти. — Жидівська експльоатація.

Мала Гуцульщина і Миколу Шухевича і Михайла Коцюбинського, Гнатюка і Хоткевича і цілий гурт інших учених-етнографів і співців-белетристів, але все ще вичікує дослідника, який занявся би менше поезією й історичним побутом, а більше прозою нинішнього будня темного, розпитого українського гуцула. Романтичної принади у цьому будні справді мало, але чимало криється у ньому трагічних моментів, які моглиб послужити теж цікавою темою і для літературних обробіток: яке це безкрає урожайне поле, ця наша чудова Гуцульщина, для сівби деморалізації і деправації, які соки можна з тої гірської землиці видушувати, і як повільно йде праця над припиненням того походу, що йде ріжними шляхами та змагає до одної цілі: позбавлення гуцула і рідної мови і розуму і чести, визути з землі і поставити довбати каміння при дорогах, помагати теребити ліси та заганяти до міст у ряди вуличного пролетаріяту.

Ці відносини слідні й у Косівщині, дарма, що не вся вона належить до „чистої" Гуцульщини. Адміністраційний повіт обіймає 42 громади з 80.000 населення. Економічно ділиться на дві полоси — доли й гори. Саме місто Косів лежить на границі долів і гір. До долів належить 6 сіл: Рибно, Слобідка, Кобаки, Рожнів, Химчин і Микитинці, — решта 36 громад — це вже гірські села. З отих то долів завдяки адміністраційній спільноті пливе в гори, чимала деморалізація більшовизму й хруніяди. Точніше кажучи, мається тут на увазі 4 із згаданих 6-ти сіл: Кобаки, Химчин і Рожнів як твердині сельробівщини та Микитинці, що зискали собі славу осідку „кваліфікованих" хрунів.

Що торкається хруніяди, то її кадри рекрутуються здебільша (бо є і виїмки) з теперішніх та бувших війтів і писарів. На чолі тієї чесної кумпанії стоять б. війт з Жабя Уршеджук, Янушевський, війт у Головах, і відомий у Косові різьбар Девдюк, громадський писар у кількох селах. Цей останній — тип досить цікавий. Був колись учителем реміснично! школи у Вижниці (відсіль його нинішній титул „професора") і має у Косові цілу майстерню мистецьких виробів із дерева, на якій видніє напис: „Хай живе український домашній гуцульський промисл!". У цій майстерні виробляються м. і. різьблені касети, які потім „в подарунку" власник майстерні „в імени вдячної Гуцульщини" вручає ріжним достойникам. Тож і їздить теж при всяких нагодах до Варшави, а на свято 10-ти ліття польської державности їхав на безплатний білет... „обороньци Львова"!... Мабуть тому й його вироби такі дорогі, що звичайний український смертник докупитися їх не годен. Вплив отаких людців на місцеве гуцульське населення дає на практиці дуже кумедні та сумні наслідки: ні один гуцул чи гуцулка, ні навіть мала гуцульська дитина, маючи перед собою інтеліґента, не промовляє до нього інакше, як по польськи, а часто треба аж самому пригадувати: „чому, газдо, — чи молодице — говорите до мене по польськи, колиж я до вас по українськи — чи може ви поляки?!". В громадському житті доходить до таких куріозів, як нпр. у Москалівці під Косовом, де війтом є поляк Барановскі...

Зразками сельробівських експериментів служать згадані вже Кобаки, громада в долах, і Монастирсько — передмістя самого Косова. В Кобаках був „Народній Дім" і „Просвіта". Їх закрила влада. Засновано там кружок „Сільського Господаря", але місцеві молойці почали його так яскраво використовувати для пропагандистично-сельробівських цілей, що косівська філія „С. Г." сама мусіла його розвязати. Акцію свою ведуть сельроби дуже просто: терором. Мають зорганізовану організацію „комсомола", який по суті є терористичною боївкою, що розбиває віча і збори, бє — кому подобається — вікна чи косить сіножать і тримає громаду в атмосфері постійної авантюри. Особливе завзяття сельробівців звернене проти церкви, „Рідної Школи" і... косівської Захоронки. На щастя, парохом у Кобаках є о. Мелимука, кол. Усусус, який не належить до труспивих і не піддається погрозам і шиканам. „Рідна Школа" і Захоронка ненависні сельробівцями тому, що виховують дітей „у буржуазному дусі". Коли напр. є в Косові фестин з доходом на Захоронку (про яку буде мова окремо), сельробівці з Монастириськ як стій уладжують другий фестин, аби тільки відтягнути людей. Очевидно, як скрізь на світі в акції комуністичній і як на всіх ділянках життя Гуцульщини, в сельробівському русі Косівщини провідну ролю грають — жиди! На 1. травня скликали сельробівці повітове віче в Косові: промовляв на ньому жид Аба і кидав громи на контрреволюціоністів із Спілки Визволення України. Сель-робівці з громад Кобаки, Монастириська і Москалівки вислали до Харкова телеграму з жаданням покарати Єфремова і тов. Коли один партійний сельробівець з Кобак помер у шпиталю в Косові, хоронили його з музикою, але без священика, а на цвинтарі промовляли місцеві жидики... (Цікаво, чи автор „Тіней забутих предків" передбачав можливість такого церемоніялу похоронів гуцула?!). Як кожний дивогляд, так і цей сель-робівський викликує здорову реакцію. В даному випадку вона тим здоровіша, що починають активно реаґувати кращі одиниці зпоміж самих таки селян. Бачучи щораз більше здичіння звичаїв і обичаїв з одного боку, з другого вгинаючись під репресіями влади, старші господарі шукають порятунку. З сель-робівських чи радикальних послів ніхто до Кобак і носа не показав. На запрошення гурта господарів, поїхали туди недавно спершу посол О. Луцький, потім пос. Д. Паліїв і навязали звязок із втомленими від безглуздих герців громадянами.

Третю катеґорію опікунів Косівщини (і всієї Гуцульщини) творять жиди. Жидівські хати тягнуться від Коломиї скрізь аж до самої Чорногори. Гуцульський жид є універсальним купцем: усе купує і все продає! В порівнанні з жидом із долів, з Поділля, він є некультурний, темний і дурний, але має до діла з гуцулом, який є ще темніший і ще дурніший і тому дає з себе сему шкуру дерти, на жебрака зводити, а проте — має до жида довіря, як до нікого в світі! Розказували підписаному таку історію: процесувався з гуцулом жид (очевидно — за зворот боргів), пішов гуцул до адвоката, порадився і вмовився, але після того пішов ще до того самого жида і повірив йому, що судова розправа не в середу, а в четвер: і пішов гуцул на розправу в четвер, коли в середу жид виграв процес... Коли почався в Косівщині кооперативний рух, жиди занепокоїлися, але швидко — після компромітації Повітового Союзу Кооператив у Косові (це окрема тема!) вспокоїлися і стали ще нахабніші. Сам Косів, „столиця" Гуцулії, це прецінь одно з найпоганіших і найбрудніших жидівських містечок у Галичині!

Як-же на тлі тих явищ виглядає друга сторона — український національний табор?

Косів, 28. червня 1930. **І. Кедрин.**

Солунь під водою.

Над Солунем і околицею лютував 3. липня грізний буревій. Вулиці залила вода на 1½ м. високо. Сутерини і партерові мешкання залиті та знищені. Завалилися три мости, двох людей потонуло, кількох досі не найшли.

Ще буде більша спека.

Польський держ. метеорольоґічний інститут заповідає, що спека треватиме далі, а навіть треба сподіватися зросту температури.

Крадіж у музеї.

У музеї кн. Любомірських у Наук. Заведенні Оссолінських невислідженний злодій вкрав позолочуваний канонічний ланцюг з кінця XVIII. ст. прикрашений хрестом із вірлом з білої емалії. Управа музею перестерігає колекціонерів і антикварів перед купном того ланцюга.

Марш. Шиманський проти виплати дієт.

Як ми вже повідомляли, марш. сойму Дашинський у висліді наради голов клюбів поручив виплатити нововибраним послам (є їх ок. 20) правильні посольські дієти. Марш. сенату Шиманський спротивився виплаті дієт нововибраним сенаторам, мотивуючи відмову тим, що поки сенатор не зложить приречення, не є сенатором і не може користуватися правами і привілеями сенатора.

Орґанізатори краківського конґресу на індексі.

Воєводи мають видати в найбл. днях (після порозуміння з мін. Складковським) розпорядок, аби адміністраційна влада не приймала послів Центроліву, що взяли участь у краківськім конгресі.

Зуб за зуб.

Варшавські ендецькі часописи повідомляють, нібито провідники Центроліву, між якими є міністри уряду, поваленого в травні 1926 р. (тепер потягнені до карної відповідальности) постановили зі свого боку зреванжуватися та внести скаргу з 99 уст. карн. кодексу (хто провинився в замаху на життя, здоровля або волю особи, що сповняє найвищу держ. владу в Польщі, буде покараний безречинцевою тюрмою) і уст. 100 (хто провинився замахом, якого метою було усунути на силу членів уряду та заступити їх іншими особами, також без зміни осн. держ. устрою в Польщі, буде покараний 10—15 літн. тюрмою).

Пос. Цепляк виступив із ББ.

На засіданні Стронніцтва Хлопского повідомили, що до президії клюбу прийшло зголошення від пос. Цепляка (ББ), в якім він приступає до Стр. Хл. У дискусії перестерігали, що пос. Цепляк хоче вступити до Стр. Хл., аби киринити серед послів тієї партії. У висліді постановили приняти пос. Цепляка до Стр. Хл., коли в отвертім листі оголосить мотиви виступлення з ББ.

Слідами Бесідовського.

(АТЕ). Радник більшовицького посольства в Афганістані Куларов дістав приказ свого уряду вернути у Москву. Він утік із Кабулю у Персію та просив перську владу, щоби позволила йому жити в Персії, як політичному емігрантові.

Маневри на Чорному Морі.

(АТЕ). Більшовицька фльота на Чорному Морі закінчила літні маневри, що тревали 2 тижні. Відбувалися й маневри війська на берегах моря. Командат чорноморської фльоти Вікторов вислав комун. конгресові в Москві рапорт, що фльота готова боронити Чорне Море і кордонів перед імперіялістами.

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА

відбудеться

у Львові дня 7. липня 1930 р. в салі „Колотеум“ давніше Театр „Новосці“, вул. Слонечна ч. 23. з таким порядком дня:

I. Святочна академія в г. 11·30 рано.

1. Відкриття ювилейного Збору — т. Ів. Строньский. II. Покликання почесної президії. III. Привіти представників чужих учительських організацій. Відчитання привітів від місцевих українських культурно-освітних установ. IV. Історія Товариства — т. Юшишин. V. Закриття Святочної академії — тов. пос. Величкович.

II. Концерт в год. 7·30 вечір

в тій самій салі з такою програмою:

1. Учительський Гимн, слова М. Підгірянки, муз. С. Людкевича відспіває учительський хор. II. Ой піду по колїна в ґоводу, нар. пісня укл. О. Кошиця, відспіває учительський хор. III. Каменярі, слова І. Франка — декламація. IV. а) Н. Нижанківський: Снишся мені, б) Ст. Людкевич: Тайна, в) М. Лисенко: Утоптала стежечку — сопранове сольо в супр. фортепяну відспіває П. Синенька-Іваницька. V. а) В. Барвінський: Листок до Альбома, б) Ст. Людкевич: Листок до Альбома, в) Н. Нижанківський: Коломийка — виконає проф. Петро Нижанківський. VI. а) Ой пряду, пряду, б) Козака несуть, в) Щедрик — нар. пісні укл. М. Леонтовича відспіває учит. хор. VII. „Народний Учитель“ слова Д. Николишина, декламація — виголосить тов. О. Стефанівна. VIII. а) Ст. Людкевич: Спи дитинко, б) М. Лисенко: Айстри, в) Н. Нижанківський: Засумуй трембіто — сопр. сольо в супр. фортепяну відспіває П. Синенька Іваницька. IX. Кантата на 25-ліття В. П. У. У. слова Ю. Шкрумеляка, муз. Ст. Людкевича, відспіває учит. хор, акомпанює проф. Д-р Н. Нижанківський. — Хорами проводить Т. Д-р Роман Станчичий.

По концерті спільна вечера в „Народній Гостинниці“.

Вступ на концерт тільки за запрошеннями, які можна буде дістати вже в дні 6. липня по полудні від години 5-ої до 8-ої і в дні 7. липня від год. 7-ої рано до год. 7. пополудні в Комітетових у Народній Гостинниці. — Добровільні датки прийметься з подякою.
2413 2—2

Ірак самостійною державою.

З Льондону подають, що дня 2. липня в Багдаді підписано договір про союз Іраку з Англією, причім Ірак буде самостійною державою і як член вступить до Союза Народів. Текст договору буде на днях опублікований, а в самій суті цей договір є визнанням Іраку самостійною державою, яка вступає з Англією тільки в союз. Важність договору визначена на 25 літ, а всі конфлікти між Англією та Іраком має рішати Союз Народів.

НОВИНКИ

— **Літом у гори.** Інформуйтеся: Купелеве заведення Зелемянка п. Гребенів коло Сколього. Горячі купелі сірчано-йодові у лазничках. 2388 7—30

— **Директора Стадника просять о адресу.** Львів, Ходкевича. 1—2

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60.** 1545

— **Робітня футер Юліяна Глушевського** перенесена на вул. **Коперника 16.** 2296 8-?

— **Україніка.** Жидівський часопис „Арбетерцайтунг“ у Варшаві надрукував торік у листопаді в 4 фейлетонах фрагменти у повісті Осипа Турянського „Поза межами болю“. В січні ц. р. жидівська „Фолксцайтунг“ у Варшаві помістила у двох фейлетонах уривок із „Поза межами болю“ під нагол. „Суд Саба“.

— **З Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка.** Пригадується що зїзд і конференція управителів філій Музичних Інститутів ім. Лисенка відбудеться в понеділок, 7. липня, в год. 11. рано.

— **Осторога.** „Т-во Охорони Воєнних Могил“ і „Т-во Допомоги Українським Інвалідам“ та „Комітет будови памятника в Ґміндї“ подають до прилюдного відома, що ніякого Тараса Бойка не уповажнено до збирання вкладок ані інших жертв. Остерігається українське громадянство перед цею особою.

— **Злодії мали „пеха“.** При вул. Рутовського ч. 16. злодії закрались в ночі до пивниці трафіки Груида і намагались пробити стіну й ограбити трафіку, щоби мати тютюн та папіроси до куріння. Але поліцай почув стукання, увійшов до пивниці й арештував Франца Добрянського та Адама Фльоріянського. Це діялось ще у вересні минулого року, а на днях обидва злодії стали перед судом і перший з них засуджений на 4, а другий на 6 місяців вязниці. Підчас розправи один з них сказав: „Ми мали пеха і нас зловили“.

— **І тут зле, і там недобре.** „Курер Віленьскі“ подає, що член ППС лівиці Іван Щепанський так розчарувався до політики своєї партії та положення в Польщі, що покинув домбровський басейн і втік до СРСР шукати щастя і поля для своєї політичної роботи. Але більшовики, які в кожній людині добачують „контрреволюціонера“ арештували його і помістили у вязниці в Минську. По якомусь часі розчарований до більшовиків Щепанський утік із вязниці і намагався вернути до Польщі в переконанні, що там всеж таки ліпше. На кордоні більшовицька сторожа спиняла його і стріляючи за ним, убила підчас втечі до Польщі.

— **Землетрус у Калькуті.** Дня 3. ц. м. в Калькуті був кількамінутовий землетрус, підчас якого було чути підземні гуркоти подібні до громів. Багато домів розсипалось у руїни, причім згинуло кільканадцять осіб, а майже 100 осіб було легко ранених. Після сильного землетрусу довший час відчувалось легке трясення землі, що тревало цілу ніч.

— **На польсько-литовськім пограничу** на Виленщині арештовано 14 осіб за участь в шпіонажі в користь Литви. При ревізії сконфісковано багато важних документів, які вказують, що тут маємо до діла з цілою шпіонською організацією.

— **Звіриний світ.** Творець сучасної систематики звірят, Лінней, начислив 4200 родів многокомірковних звірят, а зоольоґія XIX віку знала 4.500 родів цих звірят. Сучасний зоольоґ Гессе начислює понад один міліон родів звіриного світа.

— **Пес похоронений з парадами.** В місті Донніcен, в Америці, згинув пес Бінг, який перебув світову війну на французькому фронті, як санітарний пес американської армії і неодному раненому воякові урятував життя, винайшовши його на полі бою. Пес Бінг був славний ще і тим, що коли німецька армія починала ґазовий наступ, то він, маючи знаменитий нюх, в цій хвилині вичував ґаз, починав шалено гавкати і сам біг до своєї маски та всував до неї голову, чим давав знак, щоби всі вояки натягали маски. В цей спосіб пес цей охоронив тисячі вояків від затроєння ґазом і від смерти. Тепер, коли цей ветеран світової війни згинув, б. вояки світової війни подбали про те, що їх приятеля Бінга похоронило військо з парадами, а на його гробі віддано почесну сальву з крісів. Це перший випадок в історії людства, що собаку похоронено з військовими почестями.

— **Дім згорів, а власника дому арештовано.** На передмістю Дубна в домі Ілька Петрука вибух вогонь, а коли дім горів, то в ньому почали вибухати крісові кулі та гарматні набої. Поліція підозріває, що в цьому домі містився потайний склад муніції і Петрука арештовано.

— **Позичають навіть трумни.** „Дні“ подають, що в деяких містах СРСР відчувається такий брак дерева, що в місті Тулі похоронні заведення позичають родині покійника трумни, в яких відвозиться небіщиків на цвинтар. Помершого виймають з трумни, закопують в гробі, а трумну віддають назад похоронним заведенням для дальшого випозичування іншим клієнтам.

— **Всеславянський конґрес середнешкільної молоді.** Дня 2. ц. м. у Білгороді почався конґрес учнів середних шкіл усіх славянських народів. На конґресі найбільше югословян і аж 2.000 чехів. Учасники конґресу перемашерували через столицю Югославії і зложили вінки на гробі невідомого вояка.

— **Найстарша людина в світі.** В турецькім місті Галята живе залізничий робітник Заро Аґа, який вродився 1770 року і має тепер 160 літ. За свого життя був він 14 раз жонатий і має 65 дітей. Заро Аґа молодиком вступив до армії Наполеона, брав участь у його походах до Єгипту і тепер говорить про Наполеона з великим ентузіязмом, називаючи його „сином диявола“. Цей турок бився також проти греків підчас їх визвольних воєн. Тепер він вибирається до Америки, де запрошує його одно фільмове підприємство для виконання ролі ветерана наполеонської армії.

— **Промоція.** Дня 27. червня ц. р. була промована на праськім Карловім університеті на доктора природничих наук пані **Галя Томоруґ** (родж. Захарків) з Стрия — дружина нашого знаного буковинського земляка інж. Теофіля Томоруґа.

— **Промоція.** Дня 28. червня ц. р. на Ягайлонськім університеті в Кракові відбулася промоція проф. Марії Рабій, доньки крил. о. Рабія з Самбора на доктора фільософії. Промотором був проф. д-р Смоленський.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 4. п. м.: за масло солене експортове пріма 1 кільограм 4·30 зол., за масло експортове несолене пріма 4·20 зол. за 1 кг., за масло бльокове пріма 3·90 зол. за 1 кг., одна літра сметани 1·50, літра молока 0·29, копа яєць 4·60—5·90 зол.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. д-р Діонизій Дорожинський, професор гр.-кат. Богословської Академії у Львові, помер в Мізуні коло Долини дня 2. липня 1930. Покійний народився дня 31. 7. 1866 в Галичі. Іспит зрілости з відзначенням здав в акад. гімназії у Львові в р. 1885 і того року був принятий до Барбареум у Відні. Покінчивши богословські студії, вписався на виклади канонічного права на правничому факультеті. 1891 був ординований в неопресвитери, відтак займав посади сотрудника при св. Юрі у Львові, гімназійного катехита в Тернополі, в р. 1903 промований на доктора св. Богословія, 1896 одержав посаду учит. при акад. гімназії у Львові і оставав тут до 1906, відтак був катехитом при німецькій гімназії у Львові до р. 1922, в котрім перейшов на емеритуру. В рр. 1906—7 заступав Покійний професора пасторального богословія у Львівськім Університеті, від 1920 викладав канонічне право на Богословськім Виділі у Львові, а по зорганізуванню гр.-кат. Богословської Академії став її професором. При тім був в останніх літах управителем парохії Мізунь, де й помер. Покійник відбував богато наукових подорожей і здобув собі широку освіту. Підчас війни був вивезений до Талергофу.

З літературної Його творчости годиться згадати, що Покійник в р. 1900 власним коштом став видавати „Богословський Вістник". З Його праць треба згадати дальше: „Історію Унії нашої гр.-кат. Церкви", виданий Ювилейного Комітету 1895, „Етику" для гімназії 1903, „Празничні картини гр.-кат. Церкви" 1908, „О священстві св. Йоана Золотоустого", „Св. Письмо о священику", „Катехизм св. Йосафата", „Регула св. Йосафата", „Зізнання свідків при канонічнім процесі св. Йосафата", печатане в „Богословії", „О процесах по новому Кодексі кан. права" (церковне судівництво — право процесове) 1921, „В справі кодифікації церковного права для гр.-кат. Церкви друковане в „Богословії" 1925 р.

Саме розпочав Покійник друкувати свою більшу працю „Джерела орієнтального права", надрукував уже 48 сторін і при цій праці заскочила Його смерть.

Покійник визначався великими педагогічними спосібностями як катехит з горячою любовю молоді, і незвичайно великим тактом, авторитетним виступом і совісністю, як професор.

Богато праці вложив Покійник у Церковний Суд, будучи довгі літа його прокуратором і душею. За його ревну працю іменував його о. митрополит почесним крилошанином. В наукових працях визначався обективністю, спокійним судом і великою старанністю. Як професор канонічного права здобув собі імя, своїми викладами велику пошану і повагу у слухачів. Гр.-кат. Богословська Академія стратила в Покійнику велику силу.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 5 липня, година 8. вечором „Хоробрий вояк Швейк". Знижки важні.
Неділя, 6. липня, година 8. вечором „Хоробрий вояк Швейк".

Малий Міський Театр:

Субота, 5. липня, година 8. вечором „Потрійне весілля". Знижки важні.
Неділя, 6. липня, година 8. вечором „Потрійне весілля" знижки важні.

Кіна.

АПОЛЬО: А коли надійде хвиля розлуки. Звукові додатки.
КАСІНО: Небезпека будучини. Один юнак (Рам. Новаро).
КОЛЬОСЕИ: Чотири чорти.
КОПЕРНИК: Еспанські ночі. Білявки на добу.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату Кіно зачинене.
МАРУСЕНЬКА: Еспанські ночі. Білявки на добу.
ОАЗА: На фронті нічого нового. Клопіт із дівчатами на виданні.
ПАЛЯС: Пісня про кохання. Нюйорк у ночі. Звукові додатки.
ПАН: Вічне кохання.
ПАСАЖ: Таємний вбийник. Битва під Скагераком.
ПРОМІНЬ: З приводу реконструкції зачинене.
СТИЛЕВЕ: Жінка-сфінкс.
ФАТАМОРГАНА: У пориві пристрастей. Екзотична любка.
ХИМЕРА: Весняне кохання.
УТІХА: Рекорд Том Мікса. Американські Пат і Патахон женяться.

Програма радіо.

Неділя 6. VII. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з Вильна. **Краків** (312.8) 12·10 Музика грамофонів. **Гельсінгфорс** (221,4) 11·00 Серенада Бетовена. **Ляйпціг** (259) 9·00 Богослуження. **Льондон** (356,2) 16·30 Радіоорхестра. **Берлін** (418) 15·15 Солісти. **Стокгольм** (436) 19·15 Шведські пісні. **Рим** (441) 16·15 Танкова музика. **Лянгенберг** (473) 13·30 Радіоорхестра. **Брюссель** (509) 19·00 Програма для дітей. **Відень** (516,3) 11·05 Концерт. **Будапешт** (550) 16.00 Мадярські арії. **Ленінград** (1000) 15·00 Концерт. **Харків** (1304) 19·00 Концерт.

Понеділок 7. VII. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Ґрамофони. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·20 Спів Соні Шар. **Ляйпціг** (259) 20·30 Міжнародній концерт. **Льондон** (356,3) 19·40 Військова орхестра. **Берлін** (418) 16·30 Солісти. **Стокгольм** (436) 20·00 Концерт. **Рим** (441) 13·30 Радіоквінтет. **Лянгенберг** (473) 13·05 Концерт. **Прага** (487) 19·35 Дута орхестра. **Мілано** (501) 17·00 Музика. **Брюссель** (509) 18·00 Радіоорхестра. **Відень** (516,8) 12·00 Капеля Сільвінга. **Мюнхен** (533) 16·25 Камеральна музика. **Будапешт** (550) 20·30 Концерт з Берліна. **Харків** (1304) 19·00 Концерт з Тифлісу і Київа.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр „Кооператива" у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:
Сколе: Саля „Сокола". 2392
Неділя 6. VII. „Ой не ходи Грицю".
Понеділок 7. VII. Пращальна вистава: „Пірвання Сабинянок".
Подається до відома, що наш театр має у плані обїздку всіх літниськ (Трускавець, Дора, Микуличин, Яремче і т. д.).

Виділ Тов. Українських Студ. Мед. Ветеринарної „Ватра" у Львові подає всім, які хотілиби студіювати ветеринарну медицину до відома, що проспекти можна дістати в Ректораті Акад. Мед. Вет. По проспекти можна звертатися особисто або письменно. (залучити значок за 25 сот.). Хто хотівби мати докладні дані про студії і приняття, нехай звернеться на адресу: Ярослав Михайлович — Бубнів п. Журавно. — За Виділ: **Білоскурський Іван.** 2419 1—1

Репертуар Нового Українського Театру дир. К. Карабіневича. 2341
Микуличин:
6/VII „Пан Твардовський".
Яремче:
7/VII „Шлях до пекла".
8/VII „Тітка Карля".
9/VII „Цариця Мадагаскару".
Дора:
10/VII „Шлях до пекла".
11/VII „Тітка Карля".
Делятин:
12/VII „Шлях до пекла".
13/VII „Базар".
14/VII „Пан Твардовський".

Інститут ім. Св. Йосафата (Мала Семинарія) у Львові прийме до Інституту на шк. р. 1930/31 учеників. Місячна оплата за удержання 72 зол. Прохання в справі приняття надсилати до Ректорату Малої Семинарії, вул. Сикстуська 39а у Львові найпізніше до 25. липня. Ближчі інформації подає Ректорат. — **Ректорат Інституту.** 2401

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Приготування до практичного іспиту на учителів народніх шкіл, — евентуально приготування до вижчого учительського іспиту: історія, географія, польська та німецька мови від 15. липня. Листовні інформації. — Дотепер понад 1500 апробованих. 2307 7-10

КОСІВ, пенсіонат п. Лукашевської поручає сонишні покої з першорядним удержанням. 2399 2—8

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 2408

ШУКАЮ роботящої і здорової жінки, середніх літ, яка заняласьби домом і дітьми. Платня після умови. — Зголошення від 3—5 попол. вул. Королевої Ядвиги ч. 24/II пов. С. Т. 2395 3-14

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1857

КОНЦИПІЄНТ з однорічною судовою і адвокатською практикою глядає посади від 15. липня. — Зголошення з поданням услівій: Д-р М. Ходевчук, Львів, Зіморовича 20. для А. Г. 2404 3-3

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ. В Корчині, 5 км. від Синевідська Вижнього в найкращій кліматичній гірській околиці, проваджу віллю для літників на досить вигідних умовах (бо власну) від 1. липня до кінця сезону. — Зголошення звертати: Антін Каричорт, Корчин, почта Синевідсько Вижне. 2412 2—2

УКРАЇНЕЦЬ — ученик останньої кляси французького лiцею у Варшаві, пошукує на час ферій (найрадше на селі) лекцій французької мови. Може підготовляти до іспитів до нижчих кляс гімназії зі всіх предметів. Пропозиції зголошувати: Warszawa, Ochota, Opaczewska ul. 44, m. 2 G. Salikowskyj. 2418 2—3

ІНСТРУКТОР солідний і музикальний або інструкторка потрібна негайно на час ферій для донечки з II. курсу учит. семин. до кількох предметів. — Платня після умови. — Парохіяльний уряд, Волчківці ад Заболотів. 2416 2—3

ОЖЕНЮСЯ з українкою, панною до літ 25, милою, не нинішних поглядів, з довгим волосом, господарною, яка любить природу і домашне затишя. Придане — в пілях урегулювання спадкових справ і осідку в східній Галичині конечне. Я українець, літ 34, без налогів, а шукаю доброго серця і доброї душі. Лише поважні зголошення — з знимкою, за зворот якої і дискрецію ручу словом чести, слати до адмін. „Діла" „для показчика оголошеневого квіту ч. 134". 2424

ПАРОХІЯЛЬНИЙ КОМІТЕТ в Підлипцях за дозволом автора інж. Е. Нагірного продасть пляни на деревляну церков, довжини 21·36, ширини 13·36, затверджені урядом консерваторським.— Оглянути у п. Дмитра Хомяка, Львів, Ринок ч. 10. 1 п. 2420

ПРОДАМ двоповерхову камяницю, комфорт, річний дохід 27000 зол. Ціна 26.500 ам. дол. Потрібний вклад 10.000 ам. дол. решта банк. 7 покоїв вільних. Зголошення до адмін. „Діло" під „Оппіовар". 2429

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 **Пересвітлення Рентгеном.**

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО
бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики**
ординує від 8—10½, 14—18.
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Дітермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.
826 Телефон 65—87.

Спеціяліст акушер, гінекольог, оператор
Д-р Іван Кіляр
ЛЬВІВ, вул. ЛЬВА САПІГИ 89.
2427 **Телеф. 51—62.** 1—4

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 Львів, Ясинка 1, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. —
1411 Лічення жиляків. 41—?

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73.
2355 1-10

Осторога.

Дня 21. червня виплатила якась пані, підступним способом в Дирекції уч. Сем. С. С. Василіянок у Львові, моє свідоцтво зрілости. Подаю до відома, що я донесла про те поліції і спрямую справу на судову дорогу. — Моніка Шелеґей, абсольвентка уч. Сем. 2425

Ріжного роду коробки найдешевше „WENECJA", Львів, Боїмів 19
2430 1—12

Урядовця-орґанізатора
пошукує Філія Т-ва „Просвіта" в Борщеві. Праця до обняття сейчас. — Зголошення письменні з поданням опису життя, евентуально з порученнями інституцій, в яких рефлектант до тепер працював, слати на адресу Філії.
2414 2—2 **Виділ.**

Конкурс.

Виділ Українського Інституту для дівчат у Перемишлі розписує отсим конкурс на посаду Директорки або Директора дівочої 8-клясової гуманістичної гімназії на шк. рік 1930/31. Кандидатки (ти) мають мати повну кваліфікацію для середніх шкіл і найменше 8 літ служби в державній або приватній гімназії. При рівній кваліфікації жіноча сила буде радше принята. Удокументовані подання з долученим коротким описом дотеперішньої учительської і педагогічної праці вносити до Виділу Українського Інституту для дівчат у Перемишлі вул. Татарська ч. 4. найпізніше до дня 20. липня 1930. **Виділ.**
2340 3—4

Конкурс

на учителя 1) предметів педагогічних, 2) рисунків і ручних робіт. Вимагані повні кваліфікації — евентуально дозвіл навчання. — Подання вносити до 15. VIII. 1930 до Дирекції Семинарії С. С. Василіянок в Дрогобичі. Семинарія одержала право прилюдности на рік 1930/31 і на дальше аж до відкликання.
2397 2—3 **Дирекція.**

Гемороїди запальний стан кровавлення, сверб усуває **HEMORIN KLAWE**
1461 1—?

ВЕСНЯНКИ
утробляні плями, прищі, лишаї і т. п. інші шкірні виприски
усуває радикально одинока правдива
Д-ра Штенцля „BENIGNINA"
Охоронний знак
Виріб і висилковий склад:
Аптика Марійська у Львові

Ширіть наш часопис!